voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 21 maart 2022

Onderwerp	eenmalige energietoeslag € 800,-
Versienummer	V 1.0

Portefeuillehouder	Dorrit de Jong
Informant	Eva Molendijk/Huub Lubbers
Afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon	038 498 2824
Email	E.Molendijk@zwolle.nl
Bijlagen	Beleidsregel eenmalige energietoeslag gemeente Zwolle 2022

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

de wijze waarop we uitvoering geven aan de eenmalige energietoeslag binnen de gemeente Zwolle.

Datum 21 maart 2022

Toelichting op het voorstel

Inleiding
De regeling voor een energietoeslag voor minima is ingezet naar aanleiding van een aangenomen motie in de Kamer d.d. 27 oktober 2021[1]. In deze motie wordt gepleit voor een gerichte energiecompensatie voor huishoudens met de laagste inkomens als gevolg van de stijgende energieprijzen.

Op 10 december 2021[2] heeft het kabinet besloten om een eenmalige energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen mogelijk te maken. De uitvoering ligt bij de gemeenten. Het ging daarbij om een richtbedrag van 200 euro per huishouden. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft met de VNG en Divosa afgesproken dat landelijk wordt ingezet op een bereik van 800.000 huishoudens met een minimum inkomen. Als juridisch 'voertuig' wordt gebruik gemaakt van categoriale bijzondere bijstand. Hiervoor dient de Participatiewet gewijzigd te worden.

Op 11 maart 2022 heeft het kabinet aangekondigd opnieuw aanvullende maatregelen te nemen om mensen met lage en middeninkomens tegemoet te komen voor de stijgende energieprijzen en de aanhoudende inflatie. Het voorstel behelst onder meer dat mensen met een laag inkomen een hogere tegemoetkoming via de gemeenten krijgen voor de hoge energierekening. Het richtbedrag van de energietoeslag is verhoogd van € 200,- naar € 800,-.

Urgentie om snel tot uitbetaling over te gaan
Op 15 maart 2022 schrijft minister Schouten in een kamerbrief gezien de urgentie hoeft de uitvoering van deze maatregel, niet te wachten op formele autorisatie van beide Kamers der Staten-Generaal. Gemeenten kunnen vooruitlopend op de inwerkingtreding van het wetsvoorstel al tot uitbetaling van de eenmalige energietoeslagen over gaan. We willen hieraan gehoor geven.

Kernboodschap
We geven € 800,- als eenmalige energietoeslag aan huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Met deze eenmalige compensatie komen we onze inwoners tegemoet in hun stijgende lasten en geven we helderheid over de eenmalige energietoeslag die al maanden geleden was aangekondigd.

Toelichting
De energieprijzen, en in het bijzonder de gasprijzen, zijn in de afgelopen maanden uitzonderlijk fors gestegen. We zien dat deze situatie veel onzekerheid oplevert. Stijgende gasprijzen leiden tot een hoge en voor sommige inwoners moeilijk te betalen energierekening. Zwollenaren met een laag inkomen wonen vaak ook nog in slecht geïsoleerde woningen waardoor zij dubbel geraakt worden en hun energienota nog hoger wordt. Deze groep minima krijgt daardoor veelal nu al te maken met betalingsproblemen.

We keren de energietoeslag uit aan de huishoudens met laag inkomen
Energiearmoede komt voor bij huishoudens met enerzijds een laag inkomen en anderzijds óf hoge energiekosten óf een woning met een relatief lage energetische kwaliteit. TNO hanteert als definitie

[1] Kamerstukken II 2021/22, 35925, nr. 129
[2] Kamerbrief eenmalige energietoeslag lage inkomens I Kamerstuk I Riiksoverheid.nl

voor laag inkomen: het besteedbaar (netto) inkomen dat lager is dan 130% van het wettelijk sociaal minimum en een financieel vermogen bij de laagste 10% van Nederland hoort. We sluiten aan bij de definitie die TNO hanteert voor laag inkomen. We weten dat meerdere gemeenten, bijvoorbeeld de gemeente Den Haag, ook de inkomensgrens tot 130% van het sociaal minimum hanteert. Mensen die wonen in een inrichting, thuislozen, inwonende jongmeerderjarigen en thuiswonende studenten zijn uitgesloten van de compensatieregeling.

De toeslag wordt als eenmalige gift uitbetaald. Het eventueel aanwezig vermogen wordt buiten beschouwing gelaten. De ontvangst van de toeslag heeft geen gevolgen voor de bijstandsuitkering en zal, behoudens onjuiste informatie, niet worden teruggevorderd bij de ontvanger. We controleren op de aanwezigheid van energielasten. Er zal niet worden gecontroleerd of de energielasten voor de ontvanger daadwerkelijk zijn gestegen. Zo is de regeling bedoeld door het Rijk en houden we het eenvoudig.

We keren in één keer de eenmalige energietoeslag uit

Het bedrag van € 800,- is veelvuldig genoemd in de pers. Ook bij inwoners is dit bedrag bekend. We ontvangen steeds meer signalen van inwoners en samenwerkingspartners dat inwoners willen weten wanneer welk bedrag aan eenmalige energietoeslag door ons wordt uitgekeerd. We beseffen dat de situatie voor sommige Zwollenaren de komende tijd moeilijk is. Veel mensen hebben het op dit moment financieel moeilijker door inflatie, gestegen benzineprijzen en de stijgende energierekening. We willen inwoners helderheid geven over de hoogte van de toeslag om zo verdere onzekerheid en stress te voorkomen.

Het is aan de ontvanger om te bepalen wanneer voor welke noodzakelijke kosten van het bestaan de eenmalige toeslag besteed wordt. Per persoon verschilt het namelijk wanneer de energie eindafrekening komt. In onze communicatie benadrukken we waarvoor de eenmalige energietoeslag bedoeld is. Dat het verstandig is de toeslag te reserveren voor de hogere jaarafrekening van de energieleverancier. We geven hierover ook tips.

Tenslotte is het uitvoeringstechnisch efficiënter om de eenmalige toeslag in een keer uit te betalen dan in meerdere delen. Uitbetaling in bijvoorbeeld twee delen betekent dat er ook dubbel werk is om de betaling in te richten en uit te voeren.

Waar mogelijk keren we de compensatie ambtshalve uit

Gemeenten krijgen de bevoegdheid om de eenmalige energietoeslag ook ambtshalve te verstrekken. Dus automatisch zonder schriftelijke aanvraag. Op deze wijze kan een relatief groot deel van de doelgroep snel worden bediend zonder dat de betrokkenen hier iets voor hoeven te doen. We zullen de inwoners met een laag inkomen tot 130% van het sociaal minimum die we kennen ambtshalve toekennen. Daarbij gaat het om inwoners die een bijstandsuitkering ontvangen of bij ons bekend zijn doordat zij bijvoorbeeld een beroep hebben gedaan op bijzondere bijstand of op een andere minimaregelingen. De inwoners ontvangen hierover per brief een beschikking. Als aan de aanvrager in dit jaar of in het afgelopen jaar een Zwolse gemeentelijke inkomensondersteunende voorziening is toegekend, voldoet de aanvrager aan de inkomensvoorwaarde van deze eenmalige energietoeslag.

Huishoudens aan wie de energietoeslag niet automatisch kan worden toegekend, zullen deze moeten aanvragen. Dat kan zowel digitaal als met een aanvraagformulier. Het gaat daarbij onder meer om

werkende armen, AOW-gerechtigden en zelfstandigen met een laag inkomen. die dit jaar of het afgelopen jaar geen beroep deden op onze minimaregelingen.

Consequenties
Door het uitkeren van de eenmalige energietoeslag helpen we mensen met een laag inkomen die geconfronteerd zijn met hoge energielasten. Zo gaan we energiearmoede tegen. Door het bedrag nu toe te kennen, zorgen we dat mensen niet onnodig verder in de problemen komen.

Risico's
We weten niet precies hoeveel inwoners van de eenmalige energietoeslag gebruik gaan maken. Ook is het bedrag dat we vanuit het Rijk hiervoor ontvangen nog onder voorbehoud. Dit financiële risico wordt afgedekt door de mogelijkheid een beroep te doen op restant van de TONK gelden. De TONK regeling was één van de steunmaatregelen in 2021 vanwege de corona crisis. Het betrof Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONKK) voor inwoners die door de coronamaatregelen minder inkomsten hadden dan voorheen. Er is circa 1 miljoen euro TONK gelden over.

De wettelijke regeling is nog in behandeling. Mogelijkerwijs regelt het Rijk op een afwijkende wijze de eenmalige energietoeslag. Op 15 maart 2022 is de handreiking eenmalige energiearmoede door Stimulansz uitgebracht. Deze handreiking is samengesteld door Stimulansz, in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), en in samenwerking met SZW en VNG. De beleidsregel hebben we in de lijn van deze handreiking opgesteld.

Financiën
De middelen voor de energietoeslag zullen via de algemene uitkering van het gemeentefonds aan gemeenten worden verstrekt. De uitvoering via de categoriale bijzondere bijstand impliceert dat er geen verantwoording aan het Rijk over de besteding van de middelen hoeft plaats te vinden.

Voor de uitvoering en uitgifte van de energietoeslag heeft het kabinet een eenmalig budget van € 680 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan € 1 miljoen voor Caribisch Nederland. Dit zal per meicirculaire 2022 gebeuren. De gelden komen dan bij het raadsvoorstel van de meicirculaire in de begroting. Het budget is bedoeld voor zowel de te verstrekken energietoeslagen als de uitvoeringskosten. De middelen worden verdeeld aan de hand van de reguliere verdeelsleutel voor de bijzondere bijstand. Voor Zwolle komt dat neer op circa 0,9% van het totaal en dat is € 6.353.370,-. Dit bedrag is nog onder voorbehoud. Doordat de Participatiewet moet worden aangepast, is er nog geen duidelijkheid.

Volgens de meeste recente CBS cijfers hebben 9.000 Zwolse huishoudens in 2020 een inkomen tot 130% van sociaal minimum. We weten niet hoeveel inwoners van de eenmalige energietoeslag gebruik gaan maken. Onze ervaring is dat er nooit voor 100% een beroep op een minimaregeling wordt gedaan. Reden zijn principiële redenen, onwetendheid of dat iemand het niet nodig heeft. Op basis van ervaringen uit het verleden verwachten we dat maximaal 7.500 keer de energietoeslag wordt aangevraagd. Daar is in totaal 6 miljoen euro mee gemoeid waardoor € 350.000,- overblijft voor de uitvoeringskosten. We stellen voor eventuele financiële tegenvallers te dekken uit het restant van de TONK gelden.

Datum 21 maart 2022

Communicatie
De doelgroep die die de eenmalige energietoeslag ambtshalve krijgt toegekend, zal hierover per brief worden geïnformeerd. Voor de niet bekende inwoners wordt een aanvraagprocedure ingericht. Hierover zal op onze website en via de bekende communicatiekanalen ruimhartig gecommuniceerd worden. We laten een persbericht uitgaan.
In onze communicatie benadrukken we waarvoor de eenmalige energietoeslag bedoeld is, namelijk voor de hogere energierekening. Dat het verstandig is de toeslag te reserveren voor de hogere jaarafrekening van de energieleverancier. We geven hierover ook tips.

Beleidsregels moeten na vaststelling worden gepubliceerd waardoor de regels externe werking krijgen. De beleidsregel zal worden bekendgemaakt op de gemeentelijke website en overheid.nl. Tevens komt het vastgestelde plan voor een ieder ter inzage in het Stadskantoor aan de Lübeckplein.

Openbaarheid

ja

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer